
	Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 1 / 13	
	Druh dokumentu: INSTRUKCE	Vydání: 1	
	Identifikační označení: QI 75-01-27	Výtisk číslo: 1	

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

(2022-2025)

QI 75-01-27

Tato instrukce je majetkem SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo, s.r.o. a její poskytování jiným osobám než k tomu určen je možné pouze se souhlasem ředitele školy.

Zpracovala:	Mgr. Lucie Pláňková	Datum – Podpis:	1. 2. 2022
Schválil:	Mgr. Libor Hanzal	Datum – Podpis:	1. 2. 2022

Nahrazuje:	QI 75-01-12 Školní preventivní strategie (šk. rok 2011/12-2012/13) QI 75-01-26 Školní preventivní strategie (šk. rok 2014/15-2018/19) QI 75-01-26a Školní preventivní strategie 2019/2020-2021/2022)
Platnost od:	1. 2. 2022
Účinnost od:	1. 2. 2022

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 2 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

1 ÚVOD

Školní preventivní strategie je dlouhodobý záměr školy v oblasti prevence rizikového chování. Jedná se o dokument, který je součástí všech školních vzdělávacích programů a vychází z něj (nebo též úzce navazuje na) Minimální preventivní program (též MPP), Krizový plán školy a Program proti šikanování. Zároveň je propojen se Školním řádem, předpisem Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a respektuje platné legislativní předpisy z oblasti výchovně-vzdělávacího procesu.

V souvislosti s důsledky distanční výuky a vzniku katastrofické události (válka v Ukrajině) se členové poradenských služeb školy shodli na úpravě strategických školských dokumentů, které souvisí s těmito změnami dříve, než uplyne doba jejich platnosti.

Veškerou dokumentaci z oblasti prevence rizikového chování eviduje školní metodik prevence.

Hlavním cílem Školní preventivní strategie je:

- a) vymezit základní pojmy
- b) informovat žáky, pedagogy, zákonné zástupce i širší veřejnost o plánech a postupech v oblasti prevence
- c) stanovit si krátkodobé a dlouhodobé cíle v oblasti preventivního chování, kterých bychom chtěli v daném období dosáhnout

2 ZÁKLADNÍ POJMY

2.1 Primární prevence

Pojmem primární prevence rozumíme veškeré aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným s rizikovými projevy chování, případně se snažíme minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich rozšíření.

Základní oblasti primární prevence jsou:

1. užívání návykových látek, netolismus
2. rizikové chování v dopravě
3. poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, rizikové sexuální chování
4. syndrom CAN, domácí násilí
5. šikana a kyberšikana
6. homofobie, agrese a extrémní chování
7. vandalismus a krádeže
8. hazardní hraní
9. záškoláctví a školní neúspěšnost
10. nová náboženská hnutí, příslušnost k subkulturám
11. vznik problémových situací týkajících se žáků s PAS
12. situace související se vznikem katastrofické události

Z této definice vyplývá, že primární prevence se snaží:

- a) předejít zejména projevům šikany a jiných druhů násilí (včetně extremismu), záškoláctví, poruchám stravování a závislostem

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 3 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

- b) rozpoznat a zajistit intervenci v případě zjištění výskytu násilí, ohrožování na zdraví nebo na životě

Ve škole se soustředíme zejména na zajištění **specifické primární prevence**. Zajišťujeme pro žáky aktivity a služby, které mají zabránit nebo omezit výskytu nežádoucích projevů chování.

Tato prevence se soustředí buď komplexně na celý kolektiv, i když nevykazuje projevy negativního chování (**všeobecná specifická primární prevence**), nebo na skupinu, ve které chceme konkrétnímu projevu zamezit (**selektivní specifická primární prevence**) a v poslední řadě se jedná o skupiny žáků, u kterých již dochází k intervenci (**indikovaná prevence**).

Velkou pozornost věnujeme ve škole i realizaci **nespecifické primární prevence**. Jedná se hlavně o nabídku volnočasových aktivit pro žáky, kdy se mohou setkávat v prostorách školy i po vyučování při účasti v kroužcích a kurzech. Při těchto aktivitách dochází k rozvoji osobnosti, posílení zdravého sebevědomí, tolerance a odpovědnosti sama za sebe a své jednání. Problematika výskytu rizikových projevů chování je integrována i do jednotlivých výukových předmětů, ve kterých je poukazováno na negativní vlivy těchto jevů na lidský život a zdraví.

2.2 Sekundární prevence

Sekundární prevence se již konkrétně soustřeďuje na včasnou intervenci, poradenství a léčení jednotlivce nebo skupiny, která vykazuje projevy nežádoucího chování.

V rámci sekundární prevence již spolupracujeme s dalšími orgány a organizacemi, které poskytují poradenské a podpůrné služby problematiky rizikového chování. Jejich výčet je obsažen v Krizovém plánu školy.

Vzhledem k tomu, že se v posledních letech vyskytly ojedinělé případy nevhodného chování v třídních kolektivech, zařazujeme od šk. roku pro žáky 1. ročníku všech oborů s výučním listem i maturitní zkouškou adaptační kurzy. Tyto se zrealizují v prvním zářijovém týdnu vždy pod vedením třídního učitele a učitele odborných předmětů. Koordinaci zajišťuje výchovná poradkyně. Aktivity budou probíhat převážně na pracovištích sociálních partnerů. Cílem je eliminovat nežádoucí projevy chování jako jsou agrese, šikana, kyberšikana, poruchy příjmu potravy atp., které jsou důsledkem negativního působení jednotlivce či kolektivu. Dále chceme zamezit i školní neúspěšnosti. Žáci budou mít možnost již na počátku studia poznat praktickou část oboru a v případě, že je tato činnost nezaujme nebo zjistí, že pro ni nemají fyzické či psychické předpoklady, mohou uvažovat o změně oboru již na počátku studia, než neúspěšně opustit školu pře závěrečnou nebo maturitní zkouškou.

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 4 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

3 SOUČASNÝ STAV PROBLEMATIKY RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ VE ŠKOLE

3.1 Charakteristika školy

Naše škola, Střední odborné učiliště a střední odborná škola Svazu českých a moravských spotřebních družstev, Znojmo, s. r. o., se nachází na okraji města a jedná se o školu s dlouhodobou regionální tradicí a historií. Jsme školou soukromou.

Vzhledem k současné demografické situaci není škola plně obsazena, každoročně ji navštěvuje zhruba 700-750 žáků. Jedná se o uchazeče oborů s maturitní zkouškou, jak jsou Hotelnictví a turismus, Podnikání, obchod a služby a Kosmetička, Sociální činnost a Cestovní ruch. Dále nabízíme vzdělávání v učebních oborech Kuchař-číšník, Prodavač, Truhlář, Automechanik a Kadeřník. Absolventi těchto oborů mohou pokračovat v nástavbovém studiu Podnikání denní a dálkové, které jsou ukončení maturitní zkouškou. Forma zkráceného studia pro úspěšné absolventy je možná v oborech Kuchař-číšník, Prodavač, Sociální činnost, Kosmetička.

Teoretická výuka je zabezpečována v moderně vybavených učebnách pod dozorem vyučujících, žákům zapůjčujeme učební pomůcky a nabízíme mnoho volnočasových aktivit a prostor, kde se jim mohou věnovat. Praktická výuka probíhá na smluvních pracovištích školy nebo v prostorách školy pod dohledem učitelů odborného výcviku. Výuce se věnuje přibližně 70-80 pedagogických pracovníků teoretického i praktického vyučování.

3.2 Cílové skupiny prevence

V rámci preventivní strategie naší školy se zaměřujeme primárně na žáky a pedagogické pracovníky, sekundárně na zákonné zástupce žáků a širší veřejnost.

3.3 Problematika rizikového chování

Strategie prevence dílčích oblastí rizikového chování

Podporujeme zdravé sebevědomí žáků a jejich individuální zájmy, zapojujeme je do společenského života. Sledujeme změny v postojích a hodnotové orientaci.

Návykové látky

K návykovým látkám řadíme: **alkohol, tabák, konopné drogy, těkavé látky, stimulační látky, opioidy, léky, syntetické drogy, halucinogeny dále i užívání kombinace více látek.**

Do problematiky závislostí spadá i **netolismus** – závislost na virtuálních drogách (PC hry, sociální sítě, chaty, mobilní zařízení, televize aj.)

Škola předchází výskytu případů užívání návykových látek, zajišťuje ochranu zdraví žáků před těmito vlivy, poskytuje pomoc a informace o závislostech, působí preventivně, spolupracuje s odborníky a realizuje preventivní programy.

Při práci s žákem, u něhož máme podezření na užívání návykových látek jsme:

- a) empatičtí – snažíme se pochopit, porozumět
- b) nabízíme pomoc situaci/závislost řešit (vždy mimo výuku)
- c) vytváříme důvěrné prostředí (učebna, kabinet, kde s žákem o jeho problému hovoříme)
- d) povzbuzujeme žáka, pokud zahájí spolupráci s odborníky

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 5 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

V oblasti prevence užívání návykových látek směřuje do oblasti:

- a) **nespecifické**, kdy vychováváme žáky všeobecně ke zdraví, k osvojení pozitivního sociálního chování a ke snaze o zachování integrity jejich osobnosti. Podporujeme zdravé sebevědomí žáků a jejich individuální zájmy, zapojujeme je do společenského života.
- b) **specifické**, kdy realizuje odborně vedené aktivity a programy zaměřené na prevenci užívání návykových látek, které vyhodnocujeme a přijímáme platná opatření.

Rizikové chování v dopravě

Oblast rizikového chování v dopravě je na střední škole přizpůsobena věku žáků. Většina z nich si v období kolem 18. roku věku dělá řidičský průkaz. Hlavním rizikem může být **nedostatek zkušeností** v dopravním provozu (a to včetně neúplné znalosti předpisů), vstup do dopravního provozu **pod vlivem návykových látek** nebo **silný osobností vliv** účastníka provoz (žáka) – agresivita, deprese, přeceňování apod.

V oblasti prevence směřujeme do oblasti:

- a) **nespecifické** – formujeme žákovy postoje a návyky v souvislosti s chováním v dopravě
- b) **specifické**, kdy realizuje programy s tematikou dopravní výchovy.

Poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, rizikové sexuální chování

Výše uvedené projevy rizikového chování mají ve většině případů společný nebo velmi podobný původ. Jedná se o nízké sebevědomí, nedostatek lásky v rodině nebo mezi vrstevníky, zklamání někoho nebo někým, deprese, nedostatečná zralost, emoční labilita (návaly vzteku, lítosti, smutku) aj.

Mezi poruchy příjmu potravy patří **mentální anorexie a bulimie**.

Formy sebepoškozování mohou být následující: **řezání, pálení kůže, škrábání, kousání** aj.

V problematice rizikového sexuálního chování může být žáků buď **obětí nebo pachatelem**. U chlapců se jedná zpravidla o **agresivní výpady**, u děvčat je to spíše **sebeпошкоzování**. Tento projev rizikového chování bývá často spojen i s jinými faktory – návykové látky, zneužívání, poruchy příjmu potravy, sexuální orientace aj.

Oblast prevence ve škole:

- a) **nespecifická** – vychováváme žáky k přiměřenosti a umírněnosti v názorech a postojích, upozorňujeme na extrémní postoje a důsledky činů, nezvratnost života nebezpečných rozhodnutí, pracujeme s jejich silnými stránkami
- b) **specifická** – realizujeme edukativní programy zaměřené na uvedená témata, informujeme i rodiče a sdílíme vzdělávací obsahy pro práci s dětmi doma, zprostředkujeme odbornou pomoc, nastavujeme pravidla

Syndrom CAN, domácí násilí

Žák se syndromem CAN (**syndrom týraného dítěte**) vykazuje známky psychického nebo fyzického týrání. V případě výskytu týrání jednáme podle:

- a) zákona č. 40/2009 sb. Trestní zákoník (§364-368)
- b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Domácí násilí může mít formu **psychické** (často spojeno např. s ekonomickou nebo sociální izolací) nebo **fyzické povahy**, eskaluje v projevech **sexuálního zneužívání**.

Vzhledem k závažnosti činů pracujeme v souladu s trestním a občanským zákoníkem.

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 6 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

Při podezření nebo zjištění případu uvedené povahy pedagog:

- a) navozuje pocit bezpečí, nevyzvídá, ale nechá žáka hovořit
- b) ubezpečí žáka, že to, co se doma děje, není v pořádku a není to jeho chyba
- c) v neposlední řadě škola informuje příslušné orgány, kteří doporučí vhodný postup, případně se žáka ujmou a situaci řeší samy

Oblast prevence ve škole:

- a) **nespecifická** – posilujeme sebevědomí žáků (musí umět říci „ne“), učíme pojmenovávat a vyjadřovat svoje emoce, řešit situace nenásilným a bezpečným způsobem
- b) **specifická** – pracujeme s právy a povinnostmi dětí a rodičů, učíme je vzorce pozitivního chování, objasňujeme mýty, genderové stereotypy a vzhledem k věku středoškoláků pracujeme i s pronásledováním (stalkingem), žákům předáváme kontakty na odbornou pomoc

Šikana a kyberšikana

Šikanování je agresivní chování žáka vůči jinému žákovi, případně skupině žáků. Jedná se o chování, které je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně a/nebo sociálně. Šikana je charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepřijemností útoku pro oběť a samoúčelností agrese.

Jednou z forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka s ponižujícím obsahem, prezentace či videa obsahující zraňující obsahy včetně komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod. V současnosti jde o jednu z nejčastějších forem šikany.

Šikaně a jejím formám se věnujeme v Programu proti šikanování.

Homofobie, agrese a extrémní chování

Homofobie zahrnuje negativní postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem. Důsledkem tohoto jednání bývá šikana příslušníků uvedených skupin.

Za projevy školního **násilí a agrese** považujeme rvačky, vydírání, krádeže, vandalismus, projevy extremismu, rasismu a xenofobie, antisemitismu či projevy násilí a agrese žáků vůči pedagogům i naopak (fyzické i verbální), skupinovou agresi (šikany), používání zbraní aj.

O krizových situacích spojených s ohrožením ve školním prostředí, které vzniká v důsledku vnějšího i vnitřního prostředí informuje a pojednává předpis Mimořádné události ve škole.

Oblast prevence ve škole:

- a) **nespecifická** – vedeme žáky k životu v multikulturní společnosti, respektu k menšinám, dodržování práv menšin, posilujeme sebevědomí žáků
- b) **specifická** – realizujeme programy zaměřené na informování o menšinách, výchově k toleranci, monitorujeme třídní vztahy a klima a spolupracujeme s odborníky

Vandalismus a krádeže

Jako **vandalismus** se označuje svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné materiální obohacení a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv, většinou tak koná jen pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Často k němu dochází pod vlivem alkoholu nebo jiných drog.

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován.

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 7 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

V uvedené problematice vycházíme ze šk. řádu, zákona o rodině, o sociálně právní ochraně dětí, trestního zákoníku aj.

Oblast prevence ve škole:

- a) **nespecifická** – prevence, která působíme na osobnost dítěte formou vytváření, rozvoje, posílení a upevnění schopností odolávat zátěži (psychické i tělesné), stresovým faktorům, negativnímu působení okolí a zařazujeme aktivity podporující zdravý životní styl, vedeme žáky k osvojování si pozitivního sociálního chování a společenských pravidel a zdravému rozvoji osobnosti a odpovědnosti za sebe a své jednání
- b) **specifická** – edukujeme žáky formou aktivit a programů, které jsou specificky zaměřeny na předcházení a omezování všech forem rizikového chování

Hazardní hraní

Hazardní hráčství je jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Aktéra láká představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. Můžeme sem zařadit i on-line hraní. Závislé hráče často označujeme jako gamblery nebo patologické hráče.

Oblast prevence ve škole:

- a) nespecifická – formujeme finanční gramotnost žáků, informujeme o problematice dluhových pastí, domácím hospodaření a bezpečném vedení účtů i v kyberprostoru
- b) specifická – zařazujeme programy a techniky, které žáky vzdělávání v uvedené problematice, formují jejich názory a postoje a mají preventivní charakter

Záškoláctví a školní neúspěšnost

Záškoláctví nebo-li chození za školu, je porušování školního řádu i školského zákona žákem základní či střední školy, který záměrně zanedbává svoji školní docházku. Často bývá záškoláctví spojeno s dalšími negativními projevy chování. Školní docházku eviduje třídní učitel.

Školní neúspěšnost je chápána jako:

- a) nezvládání nároků školy (tzv. nevyhovující nebo nedostatečný prospěch)
- b) selhávání žáka v podmínkách školního edukačního prostředí špatným prospěchem, vytvářením negativních postojů a stavů ve vztahu k učení se, vzdělávání, pedagogům či spolužákům.

Neúspěch může být důsledkem:

- a) osobnosti žáka – jeho úrovni (mentální či fyzické), nadání, zájmu o učení, stylech učení (motivaci, emocionalitě)
- b) působení vlivů vnějšího prostředí – vliv školy a rodiny, podmínky pro vzdělávání (materiální či technické), **vliv prostředí (společenská či politická situace, katastrofická událost)**

Za žáka ohroženého školním neúspěchem považujeme v podmínkách naší školy:

- a) výrazně staršího nebo mladšího žáka
- b) žáka s nedostatečným prospěchem (opakuje ročník, opakovaně mění obor vzdělávání)
- c) žáka se speciálními vzdělávacími potřebami
- d) talentovaného/nadaného žáka (žák s vyhraněným zájmem jen v určité oblasti)
- e) žák s psychickým/mentálním či fyzickým omezením (žák postižený, integrovaný, s psychickými poruchami, sociálně nezralý aj.)

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 8 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

- f) žáka odlišné nebo specifické skupiny (dětský domov, sexuální orientace, etnikum, náboženské vyznání, sociokulturní prostředí, se zkušenostmi s drogami, šikanou, záškoláctvím aj.)

Oblast prevence ve škole:

- a) **nespecifická** – posilujeme kladný vztah ke škole, vzdělání, nabízíme pozitivní vzory chování a posilujeme zdravé klima školy, organizujeme mimoškolní zájmové činnosti, s žáky pracujeme v třídnických hodinách
- b) **specifická** – prokazatelně seznamujeme žáky a jejich zákonné zástupce se školním řádem, realizujeme preventivní strategii a minimální preventivní programem, zařazujeme programy v třídnických hodinách zařazujeme do programu zážitkové techniky, posilujeme kladný vztah ke vzdělávání, motivujeme žáky k uplatnění na trhu práce a organizujeme programy a aktivity zaměřené na minimalizaci školní neúspěšnosti nebo nezájmu o vzdělávání (doučování, konzultační hodiny, individuální pracovní tempo, IVP aj.)

Nová náboženská hnutí, příslušnost k subkulturám

Zejména od 13. věku mají žáci tendenci stát se příslušníky určitých vyhraněných skupin. Buď se jedná o **náboženská hnutí**, kde mohou mít velký vzor i v rodině, nebo se jedná o spíše **subkultury** typu emo, gothic, anarchismus apod.

Oblast prevence ve škole:

- a) **nespecifická** – vytváříme bezpečné prostředí, vedeme žáky k respektu, nastavujeme třídní pravidla
- b) **specifická** – zařazujeme programy zaměřené na edukaci v dané problematice

Vznik problémových situací týkajících se žáků s PAS

Tématu vzniku problémových situací týkajících u žáků s PAS se věnujeme předpis Vzdělávání žáků s SVP.

Porucha autistického spektra (dále jen PAS) je skupina poruch, která se diagnostikuje na základě projevů chování. V MKN – 10 je označována jako pervazivní vývojová porucha. Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje v oblastech

- sociální interakce a sociálního chování
- verbální i neverbální komunikace
- představitosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit

Pravidla předcházení problémových situací týkajících se žáků s PAS

1. pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zjištění předvídatelnosti
2. pravidlo jasné a konkrétní motivace
3. pravidlo vyšší míry tolerance
4. pravidlo důslednosti v přístupu
5. vyšší míra vizuální podpory
6. nadstandardní řešení obtíží s pozorností
7. vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek
8. možnost odpočinku a relaxace

Doporučený postup školy pro prevenci vzniku problémových situací u žáků s PAS

- ředitel školy stanoví pracovníka, který bude komunikovat se školním pedagogickým zařízením (koordinátor pro práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
- jmenovaný koordinátor seznámí s obecnými specifiky PAS všechny pedagogické i nepedagogické pracovníky

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 9 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

- koordinátor úzce spolupracuje s TU
- TU úzce spolupracuje se zákonnými zástupci žáka
- TU informuje zákonné zástupce žáka o průběhu vzdělávání
- TU v případě potřeby a po dohodě se zák. zástupcem spolupracuje s lékařskými specialisty

Katastrofické události

Za **katastrofu** nebo-li **katastrofickou událost** považujeme situaci, která vzniká v důsledku přírodní nebo lidské činnosti a má nečekaně velký negativní dopad na společnost. Provází ji velký počet lidských obětí nebo velký rozsah škod (přírodních, materiálních).

Typickými příklady katastrof jsou:

- a) přírodní katastrofy: meteorologické (tornádo), geologické (tsunami, zemětřesení), ostatní (epidemie, povodně)
- b) antropogenní katastrofy: průmyslové (jaderná katastrofa), dopravní (letecká nehoda), násilné (válka, teroristický útok), výpadek infrastruktury (blackout)

Důsledkem vzniku katastrofické události může u žáků projevit:

- a) zvýšená agresivita v důsledku nárůstu strachu a nejistoty
- b) výbušnost, útoky a slovní nebo fyzické útoky na okolí (spolužáky i pedagogy) – šikana, kyberšikana, vandalismus, krizové situace spojené s násilím,
- c) snaha uniknout – užívání návykových látek, hazard, virtuální svět,
- d) neschopnost adaptace na nové podmínky – záškoláctví, školní neúspěšnost, sebepoškozování, poruchy příjmu potravy

Oblast prevence ve škole:

- a) **nespecifická** – vedeme žáky k trpělivosti, solidaritě, pravdě, zajišťujeme bezpečné prostředí, informujeme je citlivě s ohledem na věk a míru dopadu situace na školu
- b) **specifická** – zařazujeme programy zaměřené na edukaci v dané problematice, podporující budování pozitivních vztahů k sobě samému i v kolektivu

Prevenici výskytu nežádoucích jevů chování se věnujeme velmi důsledně.

Pro žáky připravujeme bohatý program preventivních aktivit, který je zaměřen na výskyt nejčastějších nežádoucích projevů chování. Jedná se zejména o přednášky, besedy a exkurze s tematikou boje proti šikanování, prevence závislosti na měkkých a tvrdých drogách, zdravého životního stylu a boje proti poruchám příjmu potravy. Snažíme se začleňovat i programy, které u žáků rozvíjejí právní vědomí a zejména bezpečnost chování v silničním provozu. Na těchto programech spolupracujeme zejména s Městskou policií Znojmo.

Velmi intenzivně pracujeme s žáky, u kterých se objevují náznaky záškoláctví. Pravidelně monitorujeme absenci jednotlivců ve všech třídách a probíhají schůzky s žáky a jejich zákonnými zástupci, které vede přímo ředitel školy (v případě jeho nepřítomnosti zástupce pro teoretické nebo praktické vyučování). Z jednání pořizujeme zápisy, ve kterých je uveden závěr a případné doporučení. Třídní učitel následně informuje ředitele školy o zlepšení či zhoršení docházky a jsou přijata další opatření. Tento způsob práce se nám osvědčil. Nejvyšší absence je vždy u žáků 1. ročníku, poté postupně klesá.

Další prioritou je eliminace školní neúspěšnosti a předčasných odchodů ze vzdělávání. Zde pracují jednotliví vyučující s kariérovou poradkyní, kterou informují o žácích, jež mají závažné prospěchové nedostatky a ta pomocí motivačních pohovorů směřuje žáky buď ke změně oboru nebo navrhuje doučování či změnu stylu přípravy na výuku.

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 10 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

Školní metodik prevence (dále ŠMP) připravuje pro žáky informační panely s výše uvedenou tematikou, kde se mohou žáci ve volných chvílích o přestávkách nebo ve volných hodinách s těmito jevy seznámit. Najdou zde zejména důležité kontakty na instituce a organizace, kde mohou v případě potřeby kontaktovat odborníky. ŠMP také každoročně vypisuje konzultační hodiny pro žáky, kolegy a zákonné zástupce, ve kterých se na něj mohou obrátit s žádostí o radu nebo pomoc při řešení negativního projevu chování. Dále také informuje na pedagogických radách své kolegy o novinkách v dané problematice nebo o situacích, kterým je nutné věnovat zvýšenou pozornost. V průběhu školního roku s nimi spolupracuje při monitorování nežádoucího chování a na konci roku sbírá data nutná k vyhodnocení Minimálního preventivního programu.

Ve škole pracuje výchovná komise, za jejíž podpory dochází k prošetření a ve většině případů i kladnému vyřešení problematických situací chování. O každém jednání je proveden zápis, který podepisují účastníci jednání (výchovná komise, žák a jeho zákonní zástupci). Účastníci obdrží kopii zápisu a originál je uložen u metodika prevence nebo výchovného poradce.

Členy výchovné komise jsou: ředitel školy (v jeho nepřítomnosti zástupce), výchovný a kariérový poradce, školní metodik prevence, třídní učitel (nebo jiný pedagogický pracovník, např.: učitel odborného výcviku).

Vyučující odborných i teoretických předmětů jsou do realizace školní preventivní strategie také zapojeni. Jejich aktivity spočívají zejména při organizování přednášek, besed, exkurzí, volnočasových aktivit a při tvorbě tematických plánů, kde se v určitých tematických celcích s problematikou rizikového chování setkáváme (podrobněji MMP).

Velmi důležitá je při budování pozitivních vztahů i spolupráce školy se zákonnými zástupci. Ty zveme minimálně 2x ročně na třídní schůzky, kde je třídní učitelé informují o aktuální situaci ve třídním kolektivu a aktivitách školy. V případě nutnosti se třídní učitelé, zákonní zástupci nebo zástupce vedení školy setkávají i častěji.

S Minimálním preventivním programem, Školní preventivní strategií a ostatními dokumenty jsou všichni pracovníci školy seznámeni na počátku školního roku. Rodiče i veřejnost se mohou informovat prostřednictvím www stránek školy.

Škola (a její zaměstnanci) ve smyslu evropského nařízení ke GDPR zachovává mlčenlivost a chrání před zneužitím data, údaje a osobní údaje a zaměstnanců školy, citlivé osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, shromažďuje pouze nezbytné údaje a osobní údaje, bezpečně je ukládá a chrání před neoprávněným přístupem, neposkytuje je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazuje a dál nezpracovává.

3.4 Legislativa oblasti rizikového chování

Při budování pozitivních vztahů ve škole a boji proti nežádoucím projevům chování postupujeme dle zákonů, vyhlášek a metodických doporučení zejména MŠMT. Veškeré dokumenty, které pro práci využíváme, jsou obsahem Přílohy č. 1 Krizového plánu školy a uvádíme je i v Minimálním preventivním programu pro každý školní rok.

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 11 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

Stěžejními dokumenty jsou:

- 1) Školský zákon (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů)
- 2) Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších předpisů
- 3) Vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných ve znění pozdějších předpisů
- 4) Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- 5) Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027
- 6) Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022-2027
- 7) Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j. 21291/2010-28)
- 8) Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci šikany ve školách a školách zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- 9) Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (37 014/2005-25)
- 10) Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (10194/2002-14)
- 11) Metodický pokyn ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j. 14 423/99-22)

4 CÍLE ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Ve Školní preventivní strategii si stanovujeme dlouhodobé a krátkodobé cíle, kterých bychom chtěli v oblasti preventivního chování dosáhnout.

4.1 Krátkodobé cíle

Krátkodobé cíle stanovujeme na počátku každého školního roku v Minimálním preventivním programu. Jsou vždy konkrétní pro danou cílovou skupinu a na jejich naplnění se orientují aktivity, které jsou v rámci jejich uskutečnění organizovány.

Snažíme se, aby realizace těchto aktivit korespondovala se vzdělávacím programem a plněním učebních osnov dané cílové skupiny.

Ne vždy se nám podaří naplánovanou aktivitu v daném termínu zrealizovat. Důvodem selhání nebo změny bývá zaneprázdněnost organizace nebo instituce, pod jejíž záštitou se má akce konat nebo nepřítomnost žáků ve škole z důvodů praktického vyučování. Vždy se snažíme, aby se plánované aktivity zrealizovaly i v pozdějším termínu.

4.2 Dlouhodobé cíle

Vlivem společnosti a jejího řádu dochází k neustálým změnám v požadavcích na lidské chování a vystupování. Naší snahou je docílit toho, aby naši školu opouštěli lidé, kteří jsou schopni přizpůsobit se a respektovat na ně kladené požadavky.

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 12 / 13
Instrukce QI 75-01-27 Školní preventivní strategie	Vydání: 1

K dlouhodobým cílům v oblasti prevence rizikového chování patří:

- rozvoj pozitivních vztahů v rámci kolektivu pracovníků školy (vedení, pedagogové teoretických a odborných předmětů a učitelé odborného vyučování, provozní pracovníci školy)
- budování důvěry, tolerance a respektu mezi pedagogy a žáky
- dostatečná informovanost zákonných zástupců ze strany školy
- poradenství pro žáky, zákonné zástupce a pedagogy
- zapojení (intenzivnější spolupráce) všech pedagogů do přípravy a realizace Minimálního preventivního programu a jeho vyhodnocení a zlepšení jejich informovanosti ze strany ŠMP
- vychovávat žáky ke zdravému životnímu stylu, podpoře ve vlastní seberealizaci, posilování jejich tolerance, sebeúcty, respektu aj.

Vzhledem ke vzdělávací nabídce školy – orientace na gastronomii a poskytování služeb - organizujeme pro žáky projekty a nabízíme volnočasové aktivity, které podporují rozvoj zdravého životního stylu. Usilujeme tímto o minimalizaci projevů bulimie, anorexie, nadváhy.

Hledáme i další cesty, jak tuto problematiku zpřístupnit i širší veřejnosti. To se nám daří organizací maturitních projektů oboru Hotelnictví a turismus.

Dále neustále sledujeme nabídky a výzvy MŠMT, které vybízejí školy k vytvoření dotovaných programů oblasti primární prevence.

5 ZÁVĚR

V závěru etapy Školní preventivní strategie dojde k vyhodnocení splnění stanovených cílů a na základě zjištění bude sestavena Školní preventivní strategie pro další časové období.

Budeme pravidelně sledovat úpravu legislativní dokumentace této problematiky, abychom mohli včas a korektně upravovat MMP, Krizový plán školy a ostatní předpisy týkající se problematiky nežádoucích jevů chování.

